

Корзюкова Людмила Петрівна,
викладач української мови і літератури та англійської мови,
спеціаліст вищої категорії, старший викладач
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

ІНТЕРНЕТ-ЛІНГВІСТИКА ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РІЗНОВИД МОВИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В ПРОФЕСІЙНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Світові події початку ХХІ століття свідчать, що їхня відмінна риса – ключова роль інтернету та мережевих спільнот. Більшість із них не залежать від просторової близькості й забезпечуються засобами дистанційної комунікації.

Термін «комп'ютерна комунікація» поєднує в собі номінацію функціонального різновиду мови та особливого лінгвістичного середовища її використання, включно й професійну діяльність. В англомовному спілкуванні для визначення мережевої мови існують такі терміни як: *netlingo, e-language, e-talk, geekspeak, weblish, NetSpeak* та компоненти: сервер, клієнт, мережа. Поняття «інтернет-комунікація» є вужчим, ніж комп'ютерно-опосередкована комунікація, та входить до його складу.

Нова практика використання мови у «всесвітньому павутинні» стала новою актуальною темою лінгвістичного дослідження. Особливості взаємодії «Людина-комп'ютер» досліджують інженери, математики та дизайнери (Spool, Scanlon and oth.1997, Bollen & Heylighen 1996), соціологи, філософи та лінгвісти (Harrison & Stephen 1995; Jones 1995; Harrison & Stephen 1998; Herring 1995; Haythornthwaite & Wellman, 1998). Викладачі іноземних мов були першими, хто наголосив на можливості та необхідності вивчення мови у процесі спілкування у мережі «Інтернет». У рамках власних теоретичних досліджень лінгвісти також наголошують, що функціонування природної мови як засобу спілкування між людьми є основною умовою існування інтернету (Winograd & Flores, 1986, Crystal, 2001) [2].

Розвиток досліджень у сфері комунікації пов'язують із роботами таких визначних науковців, як німецький соціолог Макс Вебер, а також Ніклас Луман, який відіграв ключову роль у формуванні сучасних поглядів на проблеми комунікації. Наукові дослідження в цій галузі охоплюють філософські аспекти природи комунікації, її функції та взаємозв'язок із соціальними структурами суспільства, а також результати людської діяльності. Особливу увагу приділяють різним комунікативним засобам, таким як взаємодія, обмін інформацією, повідомлення та їхній вплив на суспільство. Крім того, дослідники аналізують взаємодію в мережевих спільнотах, акцентуючи на сучасних формах спілкування: мережевих, віртуальних та емоційних. Важливий внесок у дослідження цього напрямку зробив Девід Крістал, один із провідних учених, який досліджував новий напрям мовознавства — інтернет-лінгвістику [1].

Оскільки спілкування між учасниками в комп'ютерній комунікації відбувається через технічні та електронні засоби зв'язку, що обумовлено їхньою дистанційністю та відсутністю безпосереднього візуального контакту, в мережевих текстах широко застосовуються гіпертекстуальність та паралінгвістичні засоби. Окрім лінгвістичних елементів, активно використовуються креолізовані засоби, такі як зображення, фотографії, а також різні шрифти, кольори та графічні символи. Це допомагає компенсувати відсутність фізичної присутності та візуальних сигналів між учасниками.

Учасники комп'ютерних комунікацій, спілкуючись онлайн, вирішують професійні завдання, проте залишаються анонімними. Їхні взаємини будуються на обміні повідомленнями, участі в чатах, форумах та конференціях. Форми онлайн-спілкування різноманітні: від електронної пошти до електронних видань та «мережератури» [2]. Мережева комунікація також контролюється правилами, які називаються «Netiquette» (нететикет) або «мережевий» етикет.

За браком візуального контакту передача емоцій та почуттів відбувається за допомогою «смайлів» та інших невербальних засобів комунікації.

Медійні параметри, наприклад, оформлення жанру фейсбуку – це набір програмних елементів серверу. Наприклад, до таких параметрів належать: «Моя Сторінка», «Мої Друзі», «Мої Фотографії», «Мої Відеозаписи», «Мої Аудіозаписи», «Мої Повідомлення» та ін. Також до цих параметрів можна віднести документи та контент, який передається через повідомлення або на «стінах» сторінок користувачів. Цій мережі властива як синхронність, так і асинхронність. Прикладом синхронності може бути миттєві відповіді в ході діалогу. Наприклад: – «Привіт. Як ти і як твої справи?» – «Вітаю, все добре. Як у тебе?».

Для соціальної мережі «Інстаграм» характерними є цитати, записи особистого характеру, жарти, запитання та відповіді. Наприклад, запис у полі статусу: «Це було найкраще повідомлення від тебе. Дякую!!!!)».

Мовні параметри, конкретні мовні засоби використовуються у процесі створення текстів різних жанрів. Відповідно до лексичних особливостей соціальної мережі «Фейсбук» можна віднести використання у повідомленнях майже всіх частин мови. Наприклад, запис у мікроблозі спеціаліста агропромислового комплексу, агронома: «Посівна озимих на Полтавщині проходить у посушливих умовах та з ризиками», «Урожай горіхів сорту Інтер, аналогів якому немає у світі, зібрали на Одещині»; спеціаліста транспортного відділу, механіка: «Інтенсивний темп збільшення автопарку в Україні обумовлений зростанням купівельної здатності; ввезенням нових й вживаних автомобілів із-за кордону та збільшенням термінів експлуатації автомобілів» або «Пасова передача – це механічний пристрій для передавання механічної енергії між валами за допомогою приводного паса за рахунок сил тертя або сил зчеплення. Пасові передачі не забезпечують жорсткого зв'язку між шківками через можливість проковзування паса на шківках. Тому в кінематично точних привідних механізмах пасові передачі застосовують зрідка»; чи, наприклад, напис майстра виробничого навчання: «Урок виробничого навчання – це логічно завершена цілісна частина навчально-виховного процесу, яка забезпечує розв'язання єдиного дидактичного завдання всією групою учнів протягом певного часу».

Проблема надмірного використання соціальних мереж та її негативного впливу на когнітивні функції та соціальні взаємодії є актуальною. Вчений Сьюзан Грінфілд попереджає про ризики, пов'язані з безвідповідальністю, спричиненою постійним потоком інформації. Однак у сучасних реаліях, особливо в умовах війни, соціальні мережі є важливим інструментом для комунікації та отримання підтримки. Тому необхідно знайти баланс між перевагами та ризиками використання соціальних мереж.

Мережеві спільноти характеризуються багаторівневою взаємодією, багатоканальністю, опосередкованістю та відкритістю. Можливість необмеженого розширення групи спілкування є їхньою відмінною рисою. Нові виклики інформаційного суспільства потребують детального лінгвістичного аналізу особливостей віртуальної комунікації.

Список використаної літератури

1. Названі найпопулярніші соціальні мережі в Україні. URL: <http://tech.obozrevatel.com/testdrive/36728-nazvaniy-samyie-populyamyie-sotsialnyie-seti-v-ukraine.htm> (дата звернення: 12.10.2024).
2. Число користувачів соцмереж за три роки збільшилося майже в 6 разів. URL: <http://vkurse.ua/analytics/chislo-polzovateley-socsetey.html> (дата звернення: 12.10.2024).